

Folketingets Europaudvalg

Christiansborg, den 9. april 2003
EU-konventssekretariatet

Til

udvalgets medlemmer og stedfortrædere
samt de danske repræsentanter i Konventet

Præsidiets udkast til artikel 33-37 om Unionens demokratiske liv

De første udkast til artikler i EU's kommende forfatningstraktat om Unionens "demokratiske liv" blev fremlagt af næstformand Jean-Luc Dehaene for det Europæiske Konvent på sessionen den 4. april¹.

Artiklerne vil blive diskuteret første gang på Det Europæiske Konvents session den 24.-25. april.

Tidsfristen for indsendelse af ændringsforslag til disse artikler er den 11. april.

Udkastet om Unionens demokratiske liv i artiklerne 33-37 i forfatningstraktatens del I handler om mulighederne for at deltage i EU's demokratiske liv for borgerne og samfundslivets forskellige organisationer og ikke, som man måske kunne forledes til at tro, om Europa-Parlamentets eller de nationale parlamenters rolle.

Bl.a. fastlægges her principperne om åbenhed, beskyttelse af personoplysninger, lighed mellem borgerne over for EU's institutioner samt retten til at deltage i Unionens demokratiske liv for borgere, organisationer, kirker og religiøse sammenslutninger mv. Også den europæiske ombudsmand og de europæiske politiske partier nævnes i disse artikler.

¹ Se CONV 650/03 af 2. april 2003, om Unionens demokratiske liv, artikel 33-37
Teksten er tidligere fremsendt i Info-note I 208.

Åbenhed (Art. 36)

Artikel 36 fastlægger principperne for åbenhed i EU samt mulighederne for at få aktindsigt i EU-institutionernes dokumenter. Bl.a. fastslås princippet om, at EU-institutionerne skal arbejde med den størst mulige form for åbenhed, som det i dag kræves i TEU artikel 1, stk. 2. Samtidig fastsættes det, at både Europa-Parlamentets og Ministerrådets samlinger skal være offentlige, når de forhandler om lovgivningsforslag. Rådets forhandlinger skal således foregå i offentlighed lige fra den første debat i Rådet om et lovgivningsforslag til dets endelige vedtagelse². Europa-Parlamentets samlinger foregår allerede i dag i fuld offentlighed.

I artikel 36 nævnes ligeledes, at enhver unionsborger samt alle andre fysiske eller juridiske personer med bopæl i en medlemsstat skal have ret til aktindsigt i dokumenter fra Ministerrådet, Kommissionen og Europa-Parlamentet samt agenturer og organer, som er oprettet af de tre institutioner³. Artiklen bygger på den eksisterende TEF artikel 255, stk. 2 samt artikel 42 i charteret for grundlæggende rettigheder. Som i dag skal de generelle principper og betingelser samt eventuelle begrænsninger i retten til aktindsigt fastlægges i en retsakt vedtaget af Europa-Parlamentet og Ministerrådet⁴.

Beskyttelse af personoplysninger (Art. 36a)

Artikel 36a i forfatningstraktaten fastslår, at enhver har ret til beskyttelse af personoplysninger, der vedrører ham. Artiklen er ny og bygger på artikel 8, stk. 1 i chartret om grundlæggende rettigheder. De nærmere regler for EU-institutionernes og medlemsstaternes behandling af sådanne personoplysninger samt den frie udveksling af disse skal fastsættes i en retsakt vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet⁵.

² Det Europæiske Råd besluttede i juni 2002 i Sevilla, at Ministerrådets debatter i den indledende og afsluttende fase skal foregå i offentlighed.

³ Retten til aktindsigt i dokumenter fra agenturer og organer stammer fra en fælles erklæring mellem Ministerrådet, Kommissionen og Europa-Parlamentet til forordning nr. 1049 fra 2001 om aktindsigt i dokumenter fra de tre EU-institutioner.

⁴ Vedtagelsen af denne retsakt skal ske efter lovgivningsproceduren, som findes i forfatningstraktatens artikel 25, der erstatter den "fælles beslutningsprocedure", som i dag findes i TEF artikel 251.

⁵ Medlemsstaterne er dog kun omfattet i forbindelse med udøvelsen af aktiviteter, der er omfattet af EU-retten. Artiklens stk. 2 er bl.a. inspireret af forordning 95/46 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger.

Lighed over for EU's institutioner (Art. 33)

Som noget nyt foreslås indførelsen af en artikel, der fastlægger princippet om, at alle borgere er lige over for EU's institutioner. Denne artikel blev foreslået allerede i Giscard d'Estaings foreløbige udkast til forfatningstraktat fra den 28. oktober sidste år.

Retten til at deltage i Unionens demokratiske liv (Art. 34)

Artikel 34 er en nydannelse og handler om retten til at deltage i Unionens demokratiske liv for borgere og forskellige typer af "organisationer" fra samfundslivet⁶. Artiklen sætter rammerne for dialogen mellem disse organisationer og EU-institutionerne.

Bl.a. stilles der krav om, at dialogen mellem EU-institutionerne og de forskellige typer af organisationer skal foregå regelmæssigt og være åben og gennemsigtig. Ligesom det kræves, at EU-institutionerne på passende måde skal gøre det muligt for borgerne og organisationerne at give udtryk for deres opfattelser.

Disse nye krav om forstærket dialog mellem EU-institutionerne og samfundslivets organisationer er i høj grad en kodificering af en praksis, som eksisterer allerede i dag.

Respekt for kirker og religiøse sammenslutninger (Art. 37)

Endnu en nydannelse er artikel 37, som kræver, at Unionen skal respektere den status, som kirker, religiøse sammenslutninger samt filosofiske og konfessionsløse organisationer har i medlemsstaterne. Dette krav er taget fra erklæring nr. 11 til Amsterdamtraktaten, som nu foreslås gjort retligt bindende for EU's institutioner med placeringen i forfatningstraktaten. EU-institutionerne forpligtes desuden til at opretholde en dialog med selvsamme kirker, religiøse sammenslutninger samt filosofiske og konfessionsløse organisationer, hvis disse har en særlig status i medlemsstaternes nationale lovgivning.

Den europæiske ombudsmand (Art. 35)

Artikel 35 bestemmer, at der skal udnævnes en europæisk ombudsmand, som

⁶ Der sondres her mellem "repræsentative organisationer" og det, man kalder "civilsamfundet". Repræsentative organisationer er ifølge Præsidiets bemærkninger arbejdsgiver-, og arbejdstagerorganisationer eller sammenslutninger, der repræsenterer regioner eller lokale administrative enheders interesser. Civilsamfundet er derimod ikke defineret særligt præcist, men må formodes at omfatte andre typer af organisationer i samfundslivet.

kan modtage og undersøge klager fra borgerne over dårlig forvaltning fra EU-institutionernes side. Ombudsmanden kan desuden aflægge beretning om sine undersøgelser. Artiklen bygger på den eksisterende TEF artikel 195. Detailbestemmelserne vedrørende den europæiske ombudsmand vil blive fastlagt i forfatningstraktatens del II.

Europæiske politiske partier (Art. 35a)

Artikel 35a fastslår, at politiske partier på europæisk plan bidrager til at skabe en europæisk bevidsthed og til at udtrykke unionsborgernes politiske vilje. Artiklen bygger på TEF artikel 191. Detailbestemmelserne vil blive fastlagt i forfatningstraktatens del II.

Med venlig hilsen

Morten Knudsen